

(NE)VYROVNÁNÍ SE S KOMUNISTICKOU MINULOSTÍ V EVROPSKÉM KONTEXTU

MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ KONFERENCE K 35. VÝROČÍ PÁDU KOMUNISTICKÉHO REŽIMU
LICHTENŠTEJNSKÝ PALÁC, 12. – 14. / 11 / 2024 pod záštitou předsedy vlády ČR Petra Fialy

---

12. 11. 2024 / ÚTERÝ

8:30 – 9:00 Registrace

9:00 – 9:30 Přivítání hostů – **Kamil Nedvědický** (odborný garant konference),
1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR)

Zahájení konference, úvodní projevy

Ministr pro evropské záležitosti ČR **Martin Dvořák**
Ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů **Ladislav Kudrna**
Ředitel Muzea paměti XX. století **Petr Blažek**

9:30 – 10:00 Metodologické příspěvky:

Igor Lukeš, profesor historie a mezinárodních vztahů na Boston University
(Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí pohledem historika

Kamil Nedvědický, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů
(Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí pohledem právníka

10:00 – 11:30 **PANEL Č. 1 - KONTINUITA A DISKONTINUITA PRÁVA PO ROCE 1989**

Moderuje: **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů

Jiří Příbáň, profesor Cardiff University, soudce Ústavního soudu ČR
Demokratická sebeobrana a hodnotový základ ústavního státu: historická úvaha nad zákonem
o protiprávnosti komunistického režimu

Lubomír Müller, advokát
„Válka soudů“ kvůli zásadě „ne bis in idem“

Kamil Nedvědický, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů
„Dne 1. 1. 1991 nabyla účinnosti diskontinuita práva“, aneb problematika kontinuity
práva očima alternativní historie

Alena Mornštajnová, spisovatelka
Alternativní historie v literatuře

11:30 – 11:45 Přestávka

11:45 – 13:15 **PANEL Č. 2 - POLITIKA PAMĚTI A PAMĚŤ POLITIKY**

Moderuje: **Ladislav Kudrna**, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů

David Satter, zástupce ředitele TRS a vzdělávacích programů
Původ rusko-ukrajinské války

Tomáš Goláň, předseda ústavněprávního výboru Senátu PČR
Břetislav Rychlík, senátor, režisér

Petr Kreuz, archivář
Vyrovnávání se s minulostí pohledem archiváře

13:15 – 14:15 Oběd

14:15 – 15:15 **PANEL Č. 3 NA NAŠI SOUČASNOST VRHÁ STÍN MINULOST**

Moderuje: **Monika MacDonagh-Pajerová**, vysokoškolská pedagožka na Anglo-American
University in Prague a předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Igor Lukeš, profesor historie a mezinárodních vztahů na Boston University

Alexandr Mitrofanov, novinář

Martin Dvořák, ministr pro evropské záležitosti ČR

15:15 – 15:30 Přestávka

15:30 – 17:15 **PANEL Č. 4 KONTINUITA A DISKONTINUITA PRÁVA PO ROCE 1989 V EVROPSKÉM KONTEXTU**

Moderuje: **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů

Doville Sagatiené, prorektorka pro výzkum na Právnické fakultě na Mykolas Romeris
University (MRU) a vedoucí výzkumná pracovnice na MRU
Symbolická spravedlnost pro sovětské oběti v pobaltských státech u Evropského soudu
pro lidská práva

Davor Paukovič, profesor na Fakultě médií a vztahů s veřejností na Univerzitě v Dubrovniku
Disputed Legacies: Croatia and the Memory of Communism

Ötvös István, The Committee of National Remembrance of Hungary (NEB)

Jacques Rupnik, francouzský historik a politolog, profesor na College of Europe v Bruggách
(Belgie) a ředitel výzkumu na Fondation des Sciences Politiques v Paříži

17: 15 – 17:25 Přestávka

17:25 – 18:30 **PANEL Č. 5 - PAMĚŤ VE VEŘEJNÉM PROSTORU**

Moderuje: **Andrea Seelich**, koordinátorka mezinárodní spolupráce Ústavu pro studium totalitních režimů

Vjedran Pavlakovič, Profesor historie a kulturních studií na Univerzitě v Rijece, Chorvatsko.
Muralizace paměti: Graffiti, nástěnné malby a vyrovnávání se s minulostí v bývalé Jugoslávii
Lena Ens, Bundesstiftung Aufarbeitung der SED Diktatur Berlin
Paměť potřebuje místa

David Hána, odborný asistent v Centru regionální a politické geografie (RegPol) na Katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK
Pomníky ve veřejném prostoru Prahy jako konfliktní místa paměti

Martin Šmok, OpenEye, z. s. Česká republika
„Tady chápeme věci jinak“

18:30 – 18:45 Shrnutí dne – Kamil Nedvědický

19:00 Slavnostní recepce pořádaná Ústavem pro studium totalitních režimů

---

13. 11. 2024 / STŘEDA

8:30 – 9:00 Registrace

9:00 – 10:15 **PANEL Č. 6 - PŘÍKLADY VÝKONU SPRAVEDLNOSTI**

Moderátor: **Petr Hlaváček**, ředitel Odboru výzkumu a vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů

Petr Placák, Ústav pro studium totalitních režimů
Fízl ve vězení aneb popis jednoho případu

Zdeněk Kühn, profesor právnické fakulty UK v Praze a soudce Ústavního soudu ČR
Trestní procesy po roce 1989

Celo Hoxha, ředitel ATSH
The Position of Post-Communist Albania Towards the Crimes of the Communist Regime and its Victims

Jan Kalous, Ústav pro studium totalitních režimů, Ústav paměti národa SR
Trestní postih pachatelů trestných činů souvisejících s omezováním lidských práv a svobod v komunistickém Československu – příklady.

10:15 – 10:30 Přestávka

10:30 – 11:00 **PANEL Č. 7 - PACHATELÉ A OBĚTI**

Moderátor: **Jan Kalous**, Ústav pro studium totalitních režimů

Tomáš Sokol, advokát, bývalý ministr vnitra ČR
Potrestání či nepotrestání pachatelů komunistických zločinů

Mirośław Szumiło, polský historik, IPN, Maria Curie-Skłodowska University in Lublin
The Question of Constitutional and Criminal Responsibility for the Introduction of Martial Law in Poland in 1981

Rolandas Račinskas, ředitel Mezinárodní komise pro hodnocení zločinů nacistických a sovětských okupačních režimů v Litvě
De-sovětizace. Příklad Litvy

Daniel Kroupa, politik
Snaha o diskontinuitu práva po 17. listopadu 1989

11:00 – 11:15 Přestávka

11:15 – 13:00 **PANEL Č. 8 - VÁLKA NA UKRAJINĚ Z HISTORICKÉ PERSPEKTIVY A VE VZTAHU K BUDOUCNOSTI. HLEDÁNÍ ŘEŠENÍ**

Moderátor: **Martin Palouš**, filozof, právník, člen Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Denis Bilunov, zakládající člen Pražského ruského protivojenského výboru
Ruský politický exil: Aktuální stav, potenciál a omezení

Taraz Kuzio, profesor na Katedře politologie Národní univerzity Kyjev-Mohyla Akademie,
Fórum pro zahraniční vztahy
Osa otřesů a ruská válka proti Ukrajině: Proč Ukrajina a Izrael bojují proti stejnému zlu?

Evgenia Chirikova, Open Estonia Foundation
Ukrajinsko-ruský konflikt: Kdo je na vině a co by se mělo dělat? Jak ruské antivojenské hnutí pomáhá Ukrajině?

Liucija Mažylytė-Vervečkienė, odborná asistentka na Institutu mezinárodních vztahů a politologie na Vilniuské univerzitě
Koncept „afterness“, zejména metodologické otázky související s pamětí, paměťovou politikou a interdisciplinárními studii paměti

Don Ritter, kongresman, předseda The Remembrance Society

13:00 – 14:00 Oběd

14:00 – 15:15 **PANEL Č. 9 - PROČ NEBYLA PO ROCE 1989 ZAKÁZÁNA KOMUNISTICKÁ STRANA A JEJÍ SYMBOLY**

Moderátor: **Petr Blažek**, ředitel Muzea paměti XX. století, Ústav pro studium totalitních režimů

Martin Mejstřík, bývalý politik

Hana Kordová Marvanová, právnička, senátorka

Kamil Nedvědický, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů

15:15 – 15:30 Přestávka

15:30 – 16:45 **PANEL Č. 10 NEVYROVNÁNÍ S KOMUNISTICKOU MINULOSTÍ V ČESKÉ HISTORIOGRAFII**

Moderátor: **Ladislav Kudrna**, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů

Ladislav Kudrna, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů
Historický revizionismus versus primitivní antikomunismus, pouhé nálepky
nebo změna paradigmatu?

Jiří Mihola, vedoucí katedry historie Pedagogické fakulty MU v Brně, člen Rady ÚSTR
K interpretaci každodenního života za komunistické totality v dějepisných učebnicích a její
percepci budoucími učiteli dějepisu

Jan Cholínský, Ústav pro studium totalitních režimů
Česká historická paměť a historiografie po roce 1989

Ivo Cerman, Ústav pro studium totalitních režimů, Jihočeská univerzita České Budějovice
Návrat komunistického „antisionismu“ v České republice: nezdar ve vyrovnání s Izraelem

16:45 – 17:00 Přestávka

17:00 – 18:15 **PANEL Č. 11 - DEBATA: JAK JE TĚŽKÉ TOČIT FILMY O KOMUNISMU**

Moderátor: **Petra Jungwirthová**, vedoucí oddělení komunikace Ústavu pro studium
totalitních režimů

Kristýna Vlachová, režisérka

Vavřinec Menšl, režisér, ředitel 3Kina

Tomáš Mašín, režisér

Petr Kopal, historik

18:15 – 18:30 Shrnutí dne – **Kamil Nedvědický**

18:30 – 19:00 Přesun zvaných hostů do Lobkovického paláce

19:00 Gala Dinner v Lobkovickém paláci – pořádá The Remembrance Society

---

14. 11. 2024 / ČTVRTEK

8:30 – 9:00 Registrace

9:00 – 10:15 **PANEL Č. 12 VZDĚLÁVÁNÍ**

Moderátor: **Petr Hlaváček**, ředitel Odboru výzkumu a vzdělávání Ústavu pro studium
totalitních režimů

Petr Hlaváček, Ústav pro studium totalitních režimů
Kultura paměti aneb Jak proběhla dekomunizace českého veřejného prostoru

Stanislav Balík, děkan právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, emeritní soudce
Ústavního soudu ČR

Transformace právního řádu v 90. letech 20. století očima pamětníka a očima dnešního
studenta práv – několik úvah o předávání historické paměti

Jan Špringl, vedoucí vzdělávacího oddělení Památníku Terezín

Murray Besette, ředitel vzdělávacích programů The Remembrance Society

10:15 – 10:30 Přestávka

10:30 – 12:00 **PANEL Č. 13 - KOMUNISTICKÁ MINULOST A DNEŠEK**

Moderátor: **Tomáš Malínek**, Ústav pro studium totalitních režimů

Aurimas Švedas, ředitel Litevského historického institutu

Jak hovořit o sovětské minulosti ve 21. století: Kurátorská zkušenost výstavy „Trapped
(with Central Heating)“

Daniel Povolný, Ústav pro studium totalitních režimů

Opomíjené oběti dne hanby i vzdoru 21. srpna 1969

Jan Cholínský, Ústav pro studium totalitních režimů

Polské boje o minulost a přítomnost

Grigory Amnel, ředitel Open Club International Dialogues

Odpovědi na otázky konference a více než sto let historie.

12:00 – 13:00 **PANEL Č. 14 - VYROVNÁNÍ S MINULOSTÍ JAKO DŮLEŽITÝ ASPEKT PRO SOUČASNOST**

Moderátor: **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů

Edward Lucas

Špatní lidé a jejich špatné nápady

František Neupauer, Ústav paměti národa SR

Očami obětí

Petr Pithart, docent právnické fakulty Univerzity Karlovy, bývalý předseda vlády ČR či předseda
Senátu PČR

Vyrovnání a Vyrovnávání

Rafal Rogulski, ředitel European Network Remembrance and Solidarity

Mezinárodní dialog o historii – podpora při vyrovnávání se s minulostí

13:00 – 14:00 Diskuze

14:00 Závěrečné shrnutí – **Kamil Nedvědický**